

İHSAN ŞERİF BEY (SARU)

“CUMHURİYET ÇOCUKLARINA TARİH DERSLERİ” ESERİ

İHSAN ŞERİF BEY (SARU)

“HISTORY LESSONS for REPUBLIC CHILDREN” BOOK

Muzaffer BAŞKAYA*

Öz: Bu çalışmada eğitim tarihimize 50 yıl hizmetinin yanı sıra, ilkökul tarih kitabı yazarlarından biri olan İhsan Şerif Bey (Saru) ve onun kâleme aldığı Cumhuriyet Çocuklarına Tarih Dersleri eseri hakkında bilgiler verilmiştir.

Türk eğitim tarihine, adı ve eserleri unutulmayacak birçok kişi hizmet etmiştir. Bunlardan biri de İhsan Şerif Bey'dir. Osmanlı İmparatorluğu'nun son yılları, Birinci Dünya Savaşı ve İstiklal Harbi'ni görmüş bir eğitimci olan Şerif Bey, bu birikimlerini genç nesillere aktarmak amacıyla ilkökul tarih ders kitapları kâleme almıştır.

İhsan Şerif Bey, Cumhuriyetin ilanıyla birlikte hemen her alanda olduğu gibi tarih eğitimi sahasında da yaşanan değişikliklere paralel hareket etmiştir. Bu yeni anlayışın bir ürünü olarak ilköğretim tarih müfredat programı 1924 ve 1926 yıllarında iki kez değiştirilmiş, 1930'larda ise Türk Tarih Tezi ortaya konulmuştur.

Bu kapsamda 1926 yılında Cumhuriyet Çocuklarına Tarih Dersleri kitabı hazırlanmıştır. Osmanlı Türkçesiyle basılan ve ilkökul üçüncü sınıflarda okutulmak üzere neşredilen bu eserde bilhassa Osmanlı İmparatorluğu'nun son yılları, Milli Mücadele süreci gibi Türk tarihinin kritik dönemleri hakkında verilen bilgiler dikkatle incelenmiş ve yeni rejiminin belirtilen dönemlere ait bakış açısı tespit edilmeye çalışılmıştır. Osmanlı Türkçesi'nden çevrilerek transkripsiyonu yapılan eserde yöntem olarak yakın geçmişten uzak geçmişe tarih anlatımı usulü benimsenmiş ve kronolojik olarak olaylar, adı geçen yöntem üzere ele alınmıştır.

Bu çalışmada yukarıda vermiş olduğumuz bilgiler çerçevesinde İhsan Şerif Bey ve Cumhuriyet Çocuklarına Tarih Dersleri kitabının Cumhuriyetin ilk yıllarındaki tarih eğitimi içerisindeki yeri ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarih Dersi, Müfredat, Türk, Osmanlı, Türkiye Cumhuriyeti

Abstract: In this study, one of the important leaders of educational history and writer of history books, Ihsan Şerif Bey, and his book History lessons for Republic Children were analyzed.

Many important people contributed to history of Turkish Education with their works like Ihsan Şerif Bey. Şerif Bey, who lived in the last years of Ottoman Empire and experienced the First World War, the War of Independence, wrote up many elementary school history books in order to transfer this knowledge to younger generation.

* Yrd. Doç. Dr., KTÜ, Fatih Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD, E-posta: mbaskaya61@gmail.com

With the proclamation of the Turkish Republic, İhsan Şerif Bey moved with the changes in the field of history education. As a product of this new understanding, primary history curriculum twice amended 1924 and 1926 and was introduced in the 1930s while Turkish History Thesis.

In this context, 1926 History lessons for Republic Children was prepared. This book, printed with Ottoman Turkish for 3rd grade in primary schools, has many details about critical periods of Turkish history such as the last years of Ottoman Empire and National Struggle period. All this information was specified carefully and new perspective of new era was tried to be determined. The book was translated from Ottoman Turkish and narrated with the method of near and distant past and events were discussed chronologically.

In this study, within the frame work of this information above, the importance of his book will be introduced in terms of history education in the early years of the republic.

Keywords: History Lesson, Curriculum, Turkish, Ottoman, Turkish Republic

Giriş

Bu makalede ilk olarak İhsan Şerif Bey'in (Saru) hayatı, ardından 1926 yılında onun kâleme aldığı ve Maarif Vekâleti Talim ve Terbiye Dairesinin 19 Ağustos 1926 tarih ve 1366 numaralı kararıyla ilkokullarda ders kitabı olarak okutulan "*Cumhuriyet Çocuklarına Tarih Dersleri*" adlı eseri çeşitli yönleriyle ele alınmıştır.

Genel olarak bakıldığında Cumhuriyetin ilk yıllarında müfredatlara bağlı olarak ders kitaplarında önemli değişiklikler yapılmıştır. Özellikle ilkokul ders kitapları millî tarih anlayışı çerçevesinde yazılmaya başlanmıştır. Bu dönemde ilkokullar için Mehmet Fuat (Köprülü), İhsan Şerif (Saru), Ahmet Refik (Altınay), Ahmet Halit (Yaşaroğlu) ve Emin Ali (Çavlı) gibi tarihçi ve öğretmenler tarih ders kitapları yazmışlardır. Bu kitapların isim ve muhteviyatlarına bakıldığında, ilkokullarda milli tarih öğretimine öncelik verildiği anlaşılmaktadır (Çapa, 2002: 44). Zira bu eserlerde önceki tarih ders kitaplarından farklı olarak İslam öncesi Türk tarihiyle ilgili konular da yer alıyordu.

İhsan Şerif Bey tarafından yazılan ve konumuzu teşkil eden "*Cumhuriyet Çocuklarına Tarih Dersleri*" adlı kitap yöntem itibarıyla o günlerin tarih öğretim metodu olan yakın geçmişten uzak geçmişe doğru ilkesi doğrultusunda (Ata, 2014: 44) kâleme alınmıştır. Çalışmanın içeriğinde de görüleceği üzere eserde, ilk olarak İkinci Meşrutiyet yıllarından başlanırken devamında Selçuklular'a kadar inilmektedir.

Çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. İlk kısımda söz konusu eseri kâleme alan İhsan Şerif Bey (Saru) hakkında bilgiler verilmiştir. Zira İhsan Bey hem Osmanlı Devleti döneminde hem de Cumhuriyet'in ilk yıllarında tarih ders kitapları kâleme alan

önemli bir kişiliktir. Çalışmanın ikinci bölümünde söz konusu eserin dil ve anlatım yapısıyla birlikte kronolojik özellikleri incelenmiştir. Son kısımdaysa eserdeki Türk ve Osmanlı algısı ele alınmıştır. Yani Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki tarih ders kitaplarında Osmanlı'ya veya Türk'e bakış açısının nasıl olduğu sorusuna cevap aranmıştır.

Burada şunu da ifade etmek gerekir ki bugüne kadar İhsan Şerif Saru gibi Türk eğitim tarihine büyük katkıları olmuş bir kişi hakkında kapsamlı bir araştırma yapılmamıştır. Bu makale İhsan Şerif Bey ile ilgili olarak yapılan ilk çalışma olup, bundan sonra yapılacaklara da katkı vermeyi ve literatürde yaşanan boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Ayrıca İhsan Şerif Saru'nun hayatı, tüm yazı ve eserleri ilerde daha kapsamlı bir çalışmanın konusu olarak ele alınacaktır.

İhsan Şerif Bey (Saru)

Mehmet İhsan (Hicri 1283) yılı Recep ayında yani 1866 yılı Kasım veya Aralık ayında, İstanbul'da Kadırga'da doğmuştur.¹ Babası, Sultan Abdülmecit devrinde Hazine-i Hümayun Kethüdalığı ve Meclis-i Vala-yı Ahkâm-ı Adliye üyeliğinde bulunmuş Mehmet Şerif Efendi'dir. Babası öldüğü zaman dört-beş yaşlarında olan İhsan Şerif, küçük yaşta vaktiyle babasının da yetişmiş olduğu Enderun Okulu'na yatılı olarak kabul edilmiştir. Enderun Okulu'ndaki ilköğreniminden sonra, Askeri Tıbbiye'ye girerek burada sekizinci sınıfa kadar okumuş, aşağı yukarı yirmi yaşında bu okuldan ayrılmıştır. Kendisi yıllar sonra bu tercihinin yanlış olduğunu şu şekilde ifade etmiştir:

Çeşitli fenlerle olan az çok ilişğim, bundan yirmi yıl önce Mekteb-i Tıbbiye-i Şahanede geçen tahsil zamanımın gençlik hatırasıdır. Hatta nizami süresini tamamlamaya bir iki yıl kalmışken gençliğin düşüncesiz ve cahilce bir şevkine kapılarak mesleğimden ayrılmıştım. Zaman, bu büyük hatamdan doğan nedametimle her an benden acı acı intikam alıyor. Halim gibi istikbalim de pek aşikâr görünen karanlık (buna imkân yok ya) sırf hayal olarak, mutluluk nurlarına çevrilse bile ne bu nedamet benden ne de ben ondan asla ayrılamayacağız (Saru: 1970: 12).

İhsan Şerif, okuldan ayrıldıktan sonra İstanbul Belediyesi Altıncı Daire Mühendisliğini yapmış olan ağabeyi Mehmet Emin Bey aracılığı ile 1886 yılında, 20

¹ İhsan Şerif Saru'nun doğum tarihi ölümünden 5 yıl sonra O'nun hatırası için neşredilen bir eserde 1867 olarak verilmiştir (Öymen, 1943: 6).

yaşında 400 kuruş maaşla İkinci Belediye Dairesi Hendesehane Kâtipliğine getirilmiştir. Fakat bu ilk memuriyet pek az sürmüş bu görevden istifa ederek 500 kuruş maaşla Bab-ı Seraskeri Muhasebat Dairesine mütercim tayin edilmiş ve maaşı 640 kuruşa yükselmiştir. (Ünal-Birbudak, 2013:221) İhsan Şerif, her ne kadar Muhasebat Dairesine alınmışsa da bu dairede vazife görmemiş ve yabancı dil bildiği ve tercüme yeteneği olduğu için Muhasebat Dairesi Şube-i Mahsusuna bağlı olarak, Ceride-i Askeriye adıyla yayınlanan resmi dergide muharrir ve mütercimlik yapmaya başlamıştır (Saru, 1970:17).

İhsan Şerif, 1889 yılında eğitim alanında tanınmış bir şahsiyet olan Riyaziyeci Mehmet Nadir'in (1856-1927) (İnönü, 1997:3) Numune-i Terakki İdadisi'nde işe başlayarak 23 yaşında tarih öğretmeni olmuştur. İhsan Şerif'in ilk başlarda ek iş olarak başlayan Numune-i Terakki'deki tarih öğretmenliği artık bundan sonra onun temel mesleği olmuştur. Zira bu tarihten itibaren maddi manevi bütün varlığı ile ömrünün sonuna kadar aralıksız tam 50 yıl bu mesleğe kendini adanmıştır. İhsan Şerif Bey, bu okula girdikten kısa bir süre sonra Elagül hanımla evlenmiştir. İlk erkek çocukları doğduğu yıl olan 1896 senesinde İhsan Bey'in hayatının en zorlu süreci başlamıştır. Zira İhsan Bey, o dönemde II. Abdülhamid yönetimine karşı kurulan ve Kanun-ı Esasi'nin tekrar yürürlüğe girmesi için mücadele eden gizli cemiyetin yani adı daha sonradan Türk siyasi hayatına geçecek olan İttihat ve Terakki'nin çekirdeğini oluşturan İttihad-ı Osmanî Cemiyeti'nin (Arslan, 2008: 80) üyesiydi. El altından çalışan Cemiyetin başlıca üyelerinden biri de İhsan Şerif'in çalıştığı Numune-i Terakki Mektebi Müdürü Mehmet Nadir Bey ile bu okulda görev yapan öğretmenlerden Hacı Ahmet Bey idi. Bu Cemiyet gizli bir plan hazırlayarak darbe planlamış ve bu plan gereği Mehmed Reşad'ın tahta çıkarılması kararlaştırılmıştı. Bu darbe planında görevi olanlardan biri de İhsan Şerif Bey idi. Teşkilatın en genç üyelerinden olan İhsan Şerif, Bab-ı Ali basıldığı sırada bir elinde Kuran-ı Kerim, öbür elinde bayrak olmak suretiyle kalabalığa karışıp halkı galeyana getirerek harekete katılmalarını sağlayacaktı (Saru, 1970: 24).

Fakat bu planların hiç biri gerçekleşmemiş üstelik padişaha jurnallenmişti.² Zira Mehmed Nadir Bey darbeyi ihbar etmiş (Hanioğlu, 1985: 217) ayrıca darbe planı

² Bu olay şu şekilde gerçekleşmişti: Planın tatbik edileceği akşam Tokatlıyan Lokantasında yemek yiyen Nadir Bey kutlama hevesiyle içkiyi fazla kaçırınca planın gizliliğini koruyamamış ve ağzından Numune-i Terakki Hocalarından Mazhar Bey ve Askerî Okullar Genel Müfettişi Zülüflü İsmail Paşa'nın söz almasıyla mesele ortaya çıkmıştır. Nadir Bey'in "Paşa, bilsen yarın neler olacak?" sözü üzerine Zülüflü İsmail Paşa durumu araştırarak, II. Abdülhamid'e yapılacak darbe planını ortaya çıkartmış ve darbeciler

yapanların adlarını vermişti (Fazlıoğlu, 2003: 499). Mehmed Nadir bu ihbarından dolayı sürgünden kurtulmuş (Doğan, 2007: 145), darbe girişiminin açığa çıkmasından sonra 1897 yılında Numune-i Terakki Mektebi, Mehmet Nadir'in elinden alınıp Maarif Nezareti'ne bağlanmıştır (Niyazi, 2010; 73). Tüm gelişmelerin ardından İhsan Şerif Bey'in cezalandırılma süreci başlamış ve darbeye adı karıştığından ötürü sürgün cezası almıştır. Darbe planı içinde görevli olan İhsan Şerif Bey sürgüne gönderilişini daha sonraları yazdığı bir mektupta şu şekilde tasvir etmiştir:

Sekiz arkadaşım ile beraber hususi bir vapurla İstanbul'dan uzaklaştırıldığım zaman, yolculuk levazımı şöyle dursun, bin zorlukla tedarik edilebilen birkaç okka ekmekten başka nafakamız yoktu. Üç aylık bir çocuktan, annesinden ve annemden ibaret ailem benim ne olduğunu bilmedikleri gibi ben de ne olacağımı hatta hayatımın bağışlanıp bağışlanmayacağını bile bilmiyordum. Dehşetli fırtınalar içinde her an batmak tehlikesine maruz kalarak on günde Trablusgarb'a gelebildik. Üç arkadaşımızı orada bırakarak Hükümetten gönderilen bir miktar peksimeti nafaka edindik ve her an ölüm tehlikeleri ile pençeleşerek, on bir gün sonra İskenderun'a varabildik. Bendenizle diğer iki arkadaşımı Hükümete teslim ettiler. Karaya ayak basar basmaz hepimiz birden Tanrıya şükran secdesine kapandık. Orada bir gece tutuklu kaldıktan sonra ertesi gün bizi gözaltında Halep'e gönderdiler. Halep'te bir haftadan ziyade kaldık. Oturacağımız yerin Urfa olduğu anlaşıldı (Saru,1970: 28).

İhsan Şerif Urfa'ya sürüldüğü zaman 30 yaşında idi. Sürgüne gönderilen İhsan Bey, Urfa'dan ayrılmamak kaydıyla, Urfa Rüştüye Mektebi Başöğretmenliğine tayin edilmişti. Göreve başladıktan bir kaç ay sonra eşi, yanında birkaç aylık oğlu, iki kızı da İhsan Bey'in yanına Urfa'ya gelmiştir. 1902 yılına gelindiğinde Urfa'daki Rüştüye Mektebi, iki sınıf daha eklenerek İdadi (Lise) seviyesine çıkarılmıştır. Okul, büyük törenlerle şehrin en iyi yerinde, geniş bahçeli güzel bir binada açıldı. Bu okulda tarih, Fransızca ve ziraat derslerini veren İhsan Bey'in sürgün yıllarında yaptığı en önemli faaliyetlerden birisi Urfa'da açılan kız ilkokuludur. Okul, Karameydan denilen semtte kiralanan bir evin avlusunda bütün Urfa ileri gelenlerinin katıldığı parlak bir törenle açıldı (Saru, 1970: 38).

tevkif edilmiştir. Bu durum Cemiyetin İstanbul'daki faaliyetlerine büyük darbe indirmiştir. (Ramsaur, 1972: 48-49)

1908 yılına gelindiğinde İhsan Şerif ve ailesinin sürgün hayatı, İkinci Meşrutiyet'in ilan edilmesiyle sona ermiştir. İstanbul'a dönüşün ardından Ceride-i Askeriye'de başyazarlığa başlayan İhsan Bey, kısa süre sonra Numune-i Terakki İdadisi'ne tarih öğretmeni olarak atandı. Bu okulun kapatılmasının ardından Mercan İdadi'sine geçti. Ertesi yıl yani 1909'da Darülmuallimin Mektebi'nde görev yapmaya başladı (Öymen, 1943: 10).

İhsan Şerif Bey'in hayatının en önemli anlarından biri de 1932'de toplanan Birinci Türk Tarih Kongresi'dir. Kongrede Milli Eğitim Bakanı Esat Bey'in ardından kürsüye gelen ikinci kişi İhsan Şerif Bey idi (Cumhuriyet, 3 Temmuz 1932). Darülmuallimin Mektebi'nde tarih öğretmenliği yapan birinin Milli Eğitim Bakanı'ndan sonra hem de Atatürk'ün huzurunda konuşma yapması İhsan Şerif Bey'e verilen değeri göstermektedir. İhsan Şerif Bey burada yaptığı konuşmanın bir bölümünde şu ifadelere yer vermiştir:

Daha pek yakınlarda Türklüğün en ümitsiz, en karanlık günlerinde, en karanlık en ümitsiz değil hatta muhakkak en sayılı günlerinin sonunda idi. Anadolu'nun yanık bağrında keskin bir ses "ben varım" sesi yükselmişti. Yükselmişti de bir anda bütün Türklere, Türk illerine taze kan, taze can gelmişti. Bu milletin varlığını kurtaran Mustafa Kemal'in sesiydi. Bugün yine o ses bütün kâinata bağıyor, Dünyaya ilk medeniyet tohumu atan bizim babalarımızdır diyor (Öymen, 1940: 11).

İhsan Şerif Bey hayatı boyunca asıl değeri öğrencileri tarafından görmüştür. Zira uzun yıllar Darülmuallimin Mektebi'nde çalışan İhsan Bey, el üstünde tutulan, çok sevilen bir öğretmen idi.³ "Baba" lakabıyla hemen herkesten büyük saygı gören İhsan Şerif Bey'i onurlandırmak amacıyla öğrencileri ve okul yönetimi tarafından birçok kez doğum günü, yıldönümü vs gibi etkinlikler düzenlenmiştir. Mesela 24 Şubat 1932'de Darülmuallimin öğrencileri İhsan Bey'in doğum günü şerefine bir müsamere tertip etmişlerdi (Cumhuriyet, 25 Şubat 1932). 1934 senesinde de İhsan Bey adına aynı benzer bir tören düzenlenmiştir (Cumhuriyet, 12 Nisan 1934). 1939 yılına gelindiğinde

³ Dönemin Maarif Vekili Hasan Ali Yücel, İhsan Şerif Bey için şu ifadeleri kullanmıştır: Uzun yıllar onu tanıyanlar, İhsan Şerif'i daima neşeli, daima canlı, daima çalışır gördüler. İhsan Şerif Türk hocalığının unutulmaz bir timsali, insanlığa yeni ve kıymetli unsurlar katmakta bulunduğu büyük saadette maddi yoksulluklarını unutacak kudrette bir idealizm örneği, yumuşak ve merhametli kalbi ile gerçek bir ahlak kahramanıdır. Hatırasını daima saygı ile anacağım (Yücel, 1940: 3).

İhsan Bey'in sağlık durumu iyice bozulmuş, aynı yıl Mayıs ayının 15. Günü sabahı 73 yaşında hayata veda etmiştir (Cumhuriyet 16 Mayıs 1939).

Hayatını eğitime adayan İhsan Şerif Bey, maddeten çok rahat bir hayat sürememiştir. Bu durumu dikkate alan İstanbul Belediye Meclisi, İhsan Bey'in vefatından hemen sonra geride kalan ailesine bir ev tahsis etmiştir (Cumhuriyet, 7 Şubat 1940).

Cumhuriyet Çocuklarına Tarih Dersleri Kitabının Dil, Anlatım ve Kronolojik Özellikleri

1926 senesinde İstanbul Kanaat Kütüphanesi tarafından basılan ve İhsan Şerif Bey'in kâleme aldığı Cumhuriyet Çocuklarına Tarih Dersleri Kitabı, gerekli incelemelerin ardından ilkokul üçüncü sınıflarda okutulmak üzere hazırlanmıştır. Eserin kapağında Mustafa Kemal Atatürk'ün resmi altında "*Mübeccel Reis-i Cumhuriyet*" yani ulu veya yüce Cumhurbaşkanımız ifadesine yer verilmiştir.

Eserin iç kapağının ardından İhsan Şerif Bey, ön söz mahiyetinde bir yazı kâleme almıştır. "*Muallimlere beylere, mürebbiyelere ve herkese*", başlığıyla görüşlerini dile getiren İhsan Bey, milli tarih ve milli terbiye gibi kavramlarının önemine değindikten sonra kendisinin on yıl evvel de "*Çocuklara Tarih Dersleri*" adıyla ibtidai mekteplere mahsus beş cilt tarih ders kitabı yazdığını ve daha sonra öğrencilerinin müracaat ederek bu kitabı kendisine yeniden yazdırdıklarını, Maarif Vekâleti Talim ve Terbiye Heyeti tarafından da mazhar-ı kabul olunduktan sonra eserin yeni şekliyle neşrettiğini belirtmiştir.

"Cumhuriyet Çocuklarına Tarih Dersleri" kitabındaki ön söz kısmının ardından eserin içindekiler bölümü olarak düşünülen bir kısım oluşturulmuş ve içerik olarak hangi konulara yer verildiği yüzeysel olarak ifade edilmiştir. Eserde konuların ve derslerin başlangıcını, Meşrutiyet'in ilanından Cumhuriyet dönemine kadar cereyan eden en mühim vakıalar teşkil etmiş bilhassa Anadolu'da milli hareketlerin başlamasıyla Cumhuriyet'in ilanına kadar geçirilen milli intiba devresine ehemmiyet verilmiş, devre ait kahramanlık menkıbeleri ve büyük şahsiyetlerin hayatları anlatılmıştır. Bu kısımdan sonra, II. Abdülhamid dönemi ve bu sırada yaşanan olaylara yer verilmiş ardından, ferdi saltanatın zulümlerine, sarayın safahatına, düşman

devletlerden ve ülke içindeki azınlıklardan görülen fenalıklara değinilmiş ve Ruslarla yapılan harpler anlatılmıştır.

Eserin ilerleyen bölümlerinde Osmanlı İmparatorluğu tarihinin başlıca vakıaları, şahsiyetleri, müesseseleri ve Türk milletinin mefahiri (övünülecek şeyleri) anlatılmıştır. Son kısımda ise eski Türklerin hayat ve medeniyetleri, İslamiyet'e hizmetleri, Ehl-i Salib (Haçlı) seferlerindeki rolleri, Selçuklu Devleti, Anadolu'nun Türkleşmesi gibi milli tarihimizin başlıca hadiseleri yine aynı tarz ve mahiyette öğretilmiştir. Konular bu şekilde sıralandıktan sonra küçük bir açıklama yapılmış ve muallimlerin tarihi resimlerden mümkün olduğu kadar fazla istifade etmesi gerektiği belirtilmiştir.

Eserde yazarın ön söz kısmında da ifade ettiği gibi masalsı bir anlatım yöntemi takip edilmiş anlatım konuşma üslubu içinde yazılmıştır. Mesela hemen her konunun başında "Evlatlarım", "Çocuklarım" gibi ifadelere yer verilmiştir. Örneğin Meşrutiyet devrinin anlatılmaya başladığı ilk konunun hemen başında "evlatlarım" ifadesi kullanılarak söze şu şekilde başlanmıştır:

Evlatlarım!

Biz eskiden yani on yedi on sekiz sene evvel ne idik, ne halde idik, şimdi neyiz, ne haldeyiz, bunu siz pekiyi anlayamazsınız. Bizim gibi eski zamanın bütün acılıklarını tatmış olanlar, milletim alçalmasın, yurdum parçalanmasın, biz de dünyanın en namlı milletiyeiz, niçin bizim varlığımız olmasın diyenler neler çektiler bilseniz! Dayaklar yediler, hapislerde yattılar, memleketin çıplak, çorak, yerlerine atıldılar. Siz bunları, bu geçmişteki hükümetin milletin başında ne yaman, ne zalim, bir afet, bir bela olduğunu anladıkça şimdi siz kendinizin bu cennet gibi diyarın ne tatlı, ne yıldızı parlak evlatları olduğunuza sevinecek bize bu varlığımızı bildirmek için çalışan, büyüklerimizi bütün yüreğimizle daha çok seveceksiniz (Saru, 1926: 7).

İlkokul üçüncü sınıflara yönelik ders kitabı olarak hazırlanan eserde, dil ve anlatım yönünden en dikkat çekici unsur olarak, konuyu iyice vurgulamak için sık sık ikilemelere başvurulması dikkatimizi çekmektedir. Mesela II. Abdülhamid'in kişisel özellikleri anlatılırken "Serpile serpile bir rahat uyku bile uyuyamazdı." Avrupalı devletlerin Osmanlı üzerindeki yıkıcı planları anlatılırken "Avrupalı ağgözlü devletler türlü türlü fesat dolapları çevirdiler." Birinci Dünya Savaşı öncesi dönem anlatılırken

“Ve hamd olsun ki yavaş yavaş Türklüğümüzü eski şanıyla yeniden meydana çıkardık.” gibi muhtelif konularda ikilemelere yer verilmiştir.

Eserde göze çarpan unsurlardan biri de atasözü ve deyimlere sıkça yer verilmesidir. Mesela II. Abdülhamid konusu anlatılırken “Yerin kulağı vardır. Konuştuğumuz şeyleri biri duyar da kızılca hükümetin casuslarına söyler.” Birinci Dünya Savaşı ile ilgili konu anlatılırken “Bin nasihatten bir musibet yeğdir.” gibi atasözleri ve deyimlere sıkça yer verilmiştir.

İhsan Bey’in kâleme aldığı eserde harita ve resim gibi görsel öğelere bolca yer verildiği görülmektedir. Bunun yanında konuyla ilgili olarak ele alınan tarihi şahsiyetlerle ilgili olarak onların resimleri kullanılmıştır. Örneğin Mustafa Reşit Paşa veya Sokullu Mehmed Paşa gibi buldukları dönemlere damgasını vuran şahsiyetlerin resimlerine de yer verilmiştir.

Şekil 1.Cumhuriyet Çocuklarına Tarih Dersleri Eserinde Sokullu Mehmed Paşa Tasviri

Cumhuriyet Çocuklarına Tarih Dersleri Eserinde Türk ve Osmanlı Algısı

İhsan Şerif Bey’in kâleme aldığı eserin en dikkat çekici yönlerinden biri de Türk tarihi ve Osmanlı Devleti’ne bakış açıdır. Yakın geçmişten başlayarak anlatılan konularda ilk olarak II. Abdülhamid dönemi ele alınmış ve açık bir şekilde II.

Abdülhamid'in şahsına ve onun yönetim sistemine eleştiriler getirilmiştir. Mesela bu dönemin özellikleri anlatılırken şu ifadelere yer verilmiştir:

Bizim fena çok fena bir hükümetimiz vardı. İsmi Osmanlı İmparatorluğu idi. Bunun başında da son zamanlarında Abdülhamid vardı. Bu çok korkak idi. Dünyada kendi canından başka bir şeyi düşünmez, çoluğunu çocuğunu bile sevmezdi. O her dakika sarayımı basacaklar, beni tahtımdan atacaklar, belki de asacaklar diye korkusundan yatamaz serpile serpile bir rahat uyku bile uyuyamazdı. Yıldız'da oturur idi. Bu sarayın etrafı yüksek ve kula gibi sağlam duvarlarla çevrilmiş idi. Milletten bir kimse oraya giremez ve hatta yakınlarında bile dolaşamazdı. Orası büsbütün başka bir âlem, başka bir dünya idi. Abdülhamid, oraya adeta kendi kendini hapsedmiş idi. Yalnız senede bir defa Ramazan 15.günü İstanbul tarafına geçirdi. Bu geçiş de şanlı şerefli bir geçiş değildi. Küçük vapurlardan birine biner, hırsız gibi kimseye görünmeden Topkapı Sarayı'na giderdi (Saru, 1926: 11).

II. Abdülhamid'in zalim ve korkak olarak tanıtıldığı eserde, Kanun-ı Esasi'nin ilanı süreci ve bu arada değişim ve dönüşümden yana olan Jön Türk hareketinden övgüyle söz edilmektedir. Ders kitabında verilen bilgilere göre, II. Abdülhamid'in zulmünden bunalan bir grup genç vatansever ona karşı bayrak açmıştı. Türk tarihinin en önemli olaylarından biri olan II. Meşrutiyet'in ilanı ve Kanun-ı Esasi'nin tekrar yürürlüğe konulduğu süreç, şu şekilde belirtilmiştir:

Bu birleşmeden mühim bir teşkilat meydana geldi. Hafiyeler bu teşkilatı haber aldılar. Teşkilata girenlerin çoğunu yakaladılar. Bir takımı hapsilere konuldu, bir takımı uzak yerlere sürüldü. Fakat padişahın zulmü arttıkça milletin de inadı artıyordu. Bir kişiyi yok etseler yerine on kişi çıkıyordu. İstanbul, teşkilatın merkezi idi. Fakat Abdülhamid'e karşı çalışanların çoğu daha serbest, daha tehlikesiz çalışmak için Mısır'a, İsviçre'ye, Paris'e kaçıyorlar Avrupa'da gazeteler çıkarıyorlardı ve bu gazetelerde Avrupalıların aleyhimize ne dolaplar ne fırıldaklar çevirdiklerini yazıyorlardı. Ve bu gazeteleri gizliden gizliye memleketimizin her tarafına yolluyorlardı. Askeri mektebimizden çıkan bir takım genç zabıtları o sırada hep Rumeli'de eşkiya peşine gönderiyorlardı. Teşkilat bu zabıtlardan çok fayda gördü. Çoğunu kendi arasına aldı. Ve bunlar birer ikişer Rumeli'nin köşesine bucağına yayıldı.

İşte o sırada Rusya'nın ve İngiltere'nin hükümdarları "Reval" şehrinde buluştular. Aralarında, bizim memleketimizin parçalanmasını konuşular. Artık son saat çalınmış idi. Duracak, bekleyecek bir dakikalık vakit kalmamıştı. İptidai Manastır'da sonra Selanik'de bütün askeri memur, jandarma ahali hep ayaklandı. Hükümetin askerini, jandarmasını, telgrafını, postasını eline aldı. Toplar atıldı. Kanun-ı Esasi ilan edildi (Saru, 1926: 13).

Şekil 2. Cumhuriyet Çocuklarına Tarih Dersleri Eserinde II. Abdülhamid Tasviri

Eserde II. Meşrutiyet'in ilanını ele alındıktan sonra 31 Mart Hadisesi, Trablusgarp ve Balkan Savaşları konuları işlenmiştir. Birinci Dünya Savaşı'nın anlatıldığı bölümde ise cepheler hakkında herhangi bir bilgi verilmemiş, hatta Türk tarihinin en önemli dönüm noktalarından biri olan Çanakkale Cephesi'ne dahi değinilmemiştir. İşgal yıllarının ardından Mustafa Kemal Paşa'nın duruma el koyduğu ve Samsun'a çıkararak işgale karşı geldiği ifade edildikten sonra "Ordumuzun Muvaffakiyeti" başlığıyla Kurtuluş Savaşı'na değinilmiştir. İstiklal Harbi hakkında bilgiler verilirken ve Doğu Cephesi'nde yapılan mücadeleler anlatılırken Kazım Karabekir'in herhangi bir şekilde adı anılmamıştır. İnönü Savaşları ve Başkumandanlık Meydan Muharebeleri ile devam eden konu, Lozan Antlaşması ile nihayete ermiştir (Saru, 1926: 19-49).

Lozan Barış Antlaşması'nın ele alınmasının ardından Cumhuriyet'in ilan edilişi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu anlatıldıktan sonra "Padişahların İstibdatı" başlığıyla tekrar Osmanlı tarihine dönüş yapılmıştır. Burada padişahların keyfi

yönetimiyle memleketi harap ettikleri iddia edilirken bilhassa II. Abdülhamid ve Vahdettin hakkında bazı ithamlarda bulunulmuştur. Bu ithamlardan birinde Sultan Vahdettin hakkında şu değerlendirmelerde bulunulmuştur:

“Bir kale dışarıdan ziyade içinden daha kolay alınır” diyenler hiç de yalan söylemişler. Mel’unlar bu alçakça planı tatbik için içimizden onlardan daha hain bin kat kötülerini elde ettiler. Çocuklar, bunlar kim mi diyeceksiniz? İşte ben bunu söylerken utancımın yerlere geçiyorum. Acaba mel’un hiç mi bir vicdan, hiç mi bir iman azabı duymadı. İşte bunların başında zamanın padişahı Vahdettin! Kırk bin kere yerin dibine geçsin (Saru, 1926: 44-50).

Yakın geçmişten uzak geçmişe tarih anlatımı usulü ile ele alınan eserde daha sonra Osmanlı İmparatorluğu’nun devlet yapısı hakkında bilgiler verilmeye başlamıştır. Osmanlı ordusu ve ilmiye sınıfı ile ilgili yapılan değerlendirmelerin ardından Avrupalı büyük güçlerin zenginleşip gelişmesine değinilmiş, Doğu ve Batı dünyası arasındaki farklar ortaya konulmuştur. Batılı devletlerle aradaki makasın kapatılması amacıyla başlanan modernleşme çabalarının ele alındığı bölümde Mustafa Reşit Paşa ve Tanzimat Fermanı hakkında şu ifadeler yer verilmiştir:

Her Türk Mustafa Reşit Paşa denilince Tanzimat’ı ve Tanzimat sözünü işitince Mustafa Reşit Paşa’yı hatırlar. Reşit Paşa Türklerin en yüksek bir diplomatıdır. Çok akıllı, çok çalışkan ve çok hamiyetli idi. O hükümet makinesinin güzel işlemesi, işlerin düzelmesi, millet ve memleket ileri gitmesi için Avrupa medeniyetini kabul etmekten başka çare olmadığını anladı.

Çocuklar! Biliniz ki dünyada bütün insanlar için pek mukaddes pek kıymetli üç şey vardır: mal, can, namus!

Bir milletin saadeti, selameti daha doğrusu gülmesi, ağlamaması için mutlaka bu üç şeyin emniyet altında bulunması şarttır. Çünkü bunlardan mahrum olan insanlar ne evlerinde rahat oturabilirler, korkusuz yola gidebilirler, ne de mallarına sahip olabilirler. İşte Reşit Paşa Hristiyan, Müslüman herkesin canı, malı, namusu hükümetin kefalet-i emniyeti altındadır dedi ve eski fenalıkların bir kısmı ortadan kaldırdı. Reşit Paşa bu taahhüdün bütün milletin huzurunda “Gülhane” meydanında okudu. İşte bu taahhünameye biz “Tanzimat” diyoruz (Saru, 1926: 51).

Tanzimat Fermanı'nın ilanını bu şekilde ele alan eserde, daha sonra tekrar Jön Türkler ve Meşrutiyet konusuna dönüş yapılmıştır. Ardından söz tekrar II. Abdülhamid devrine gelmiş ve "İstibdad Devri" başlığıyla konu örneklerle anlatılmaya başlanmıştır. II. Abdülhamid dönemi ve bu dönemdeki maarif siyasetine değinilirken şu ifadelere yer verilmiştir:

Mekteplerde tarih ve malumat ve vataniye dersleri verilemezdi. Hele vatan kelimesi gazeteye bile alınamazdı. Abdülhamid'in en büyük düşmanlığı maarif idi. Eğer Abdülhamid maarifi serbest bıraksaydı birçok münevver fikirli insanlar yetişir idi. Böyle malumatlı insanlar da çalışkanlıkları, vatana ve Türklüğe olan muhabbetleri sayesinde meşrutiyet devrinde de uğradığımız birçok yanlış ve hatalı işleri yapmazlar ve devlet gemisini birçok kazalı belalı kayalara çarptırmazlardı (Saru, 1926: 61).

II. Abdülhamid dönemi bu şekilde ifade edildikten sonra kitabın ikinci bölümüne geçilmiştir. Bu kısımda ise Osmanlı Devleti'nin ataları olan eski Türklerin Orta Asya'dan Anadolu'ya gelişleri ve Selçuklu İmparatorluğu gibi konular anlatılmaya başlanmıştır. Ardından Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluş yılları ve bu süreçte kazanılan Kosova, Sırp Sındığı, Niğbolu gibi zaferler masalsı bir tarzda çocuklara aktarılmıştır. Bu dönem oldukça ayrıntılı bir şekilde betimlenmiş, tarihi ve abidevi şahsiyetler öne çıkarılmıştır. Örneğin, Barbaros Hayrettin Paşa, Sokullu Mehmet Paşa, gibi Türk tarihine damga vuran kişilerin faaliyetleri öğrencilere sunulmuştur. Köprülüler Devri'ne geniş yer ayrılan bu eserde, sırasıyla Köprülü ailesinin Osmanlı İmparatorluğu'na yaptıkları hizmetlere değinilmiştir.

İhsan Şerif Bey'in kâleme aldığı eserin sonlarına doğru ise Osmanlı İmparatorluğu'nun devlet ve yönetim yapısına değinilmiştir. Mesela Yeniçerilik ve Devşirme Sistemi konuları şöyle ifade edilmiştir:

Devşirme: Gerek esir, gerek yerli, küçük Hıristiyan çocukları alınır, Türk ve İslam şiarıyla terbiye edilir ve bunlara münhasıran askerlik talim ettirilirdi. Bu sınıf askere devşirme denirdi. Bunlar muharebede çok yararlık gösteriyorlardı. İçlerinden millete hayırlı işler gören büyük ve hamiyetli kimseler yetişmiştir.

Yeniçeri Ocağı: Yeniçeri kışlalarına ocak denirdi. Tanrıyı tanımak, fitneden fesattan kaçınmak, büyüklerin sözlerini dinlemek birbirlerini öz kardeşi gibi sevmek, kendinden evvel ocağa girmiş olanlara hürmet ve riayet etmek

yeniçeriliğin nizamından idi. Yeniçeriler kışlada yatar, kalkarlardı. Askerlikten gayrı işe bakmazlardı. Evlenmezler, sakal koyuvermezlerdi. Devletin seçilmiş fedakâr askeri idi. Bu hal III. Murat zamanına kadar devam etmişti. Ondan sonra bu nizam bu intizam her gün her saat birer türlü bozulmuştu (Saru, 1926: 79).

Bu bölümde Osmanlı devlet ve yönetim sistemini oluşturan temel unsurların üzerinde ayrıntılı bir şekilde durulmuştur. Mesela eyalet sistemi, has, zeamet, tımar vergisi gibi Osmanlıya has unsurlar tafsilatlı bir şekilde ele alınmıştır. Ardından Osmanlı İmparatorluğu döneminde mimari ve el sanatları hakkında bilgiler verilmiştir. Örneğin, silahçılık, hattatlık, saraçlık, gibi bu dönemde oldukça yaygın olan ve her biri Türk-İslam sanatının birer ürünü olan bu sanat dalları üzerinde durulmuştur.

İhsan Şerif Bey'in "Cumhuriyet Çocuklarına Tarih Dersleri" adlı eserinin son kısmında, "Eski Türkler" başlığıyla İslamiyet'ten önceki Türkler konusuna değinilmiştir. Orta Asya Türkleri ve buradaki devletler hakkında bilgiler verildikten sonra Türklerin İslamiyet'i kabulü ve ardından Türk-İslam Devletleri, Türklerin Anadolu'ya gelişleri ve Ehl-i Salib Muharebelerine (Haçlı Seferleri) değinilmiştir. Kılıç Arslan ve Türklerin Haçlılar karşısındaki kahramanlıkları anlatıldıktan sonra son söz olarak, "Cümlesinden Allah Razi Olsun" denilerek eser nihayet bulmuştur.

Sonuç

Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türk eğitim tarihine damga vurmuş kişilerden biri de İhsan Şerif Bey'dir. Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılışına şahit olan İhsan Bey, Cumhuriyetin ilanının ardından tarih ders kitapları kâleme alan ve ömrünü eğitim hizmetlerine adayan bir kişilik olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencileri tarafından çok sevilen ve kendisine "baba" unvanı verilen İhsan Bey'in, çilelerle dolu hayatı 1939 yılı baharında sona ermiştir.

İhsan Şerif Bey'in tarih derslerinde okutulmak üzere yazdığı eserlerden biri de "Cumhuriyet Çocuklarına Tarih Dersleri" adını taşımaktadır. 1926 yılında hazırlanan bu kitabın ilgili kurum ve kuruluşların onayından geçtikten sonra ilköğretim üçüncü sınıflarda okutulmaya başlanmıştır. Eserle ilgili genel bir değerlendirme yapmak gerekirse bu kitabın iki yönü üzerinde durmak gerekir. İlk olarak kitabın yazılış tarihi genç Cumhuriyet'in ilk yıllarına rastlamaktadır. Bu itibarla eski rejim yani Osmanlı

İmparatorluğu ve onun yönetim sistemi kitapta açıkça eleştirilmektedir. Bu eleştirilerden en fazla nasibini alan kişiler II. Abdülhamid ve son Osmanlı Padişahı Sultan Vahdettin'dir. Bu iki padişahın keyfi tutumları nedeniyle koskoca bir milletin sefaletle düştüğü belirtilen eserde, zaman zaman bu kişilerle ilgili olarak "hain", "zalim", "alçak" gibi sıfatlar kullanılırken kimi yerlerde bedduaya benzeyen "İşte bunların başında zamanın padişahı Vahdettin! Kırk bin kere yerin dibine geçsin" gibi ifadelere yer verilmiştir. Burada şunu belirtmekte yarar var ki, eski rejimin yeni ortadan kalktığı bu dönemde böylesi bir tutum içine girilmesini çok da yadırgamamak gerekir. Zira anlayışı, kurumları ve değerleriyle yeni yeni kök salan Türkiye Cumhuriyeti ve onun kurucu kadrolarını ön plana çıkarmak, onları eski rejimin bir devamı değil de yeni ve ayrı bir yönetim sistemi getiren bir topluluk olarak gösterme gayretleri söz konusu döneme damgasını vuran bir olgudur. Eserde Osmanlı Devleti'nin son yılları ve padişahların keyfi tutumları eleştirilmekle birlikte, tarihi seyir içinde abidevi denilecek şahsiyetler ön plana çıkarılmaya özen gösterilmiştir.

Gençlik yılları Urfa'da sürgünde geçen İhsan Şerif Bey'in, kendisini buraya gönderen II. Abdülhamid'e karşı olumsuz tutumu, bu esere de yansımıştır. Zira "İstibdat Devri" başlığıyla verilen bölümde Sultan Hamit hakkında oldukça ağır ve olumsuz ifadeler yer verilmiştir. Onu "korkak, zalim, hırsız, bencil" gibi kavramlarla tanımlayan İhsan Bey'in bu tutumunda, gençlik yıllarında yaşanan sürgün hadisesinin etkisi olduğu muhakkaktır.

Sık sık görsel öğelere, harita ve resimlere yer verilen, masalsi bir tarzda yazılan "Cumhuriyet Çocuklarına Tarih Dersleri" kitabı, o dönemde yaygın olarak kullanılan yakın geçmişten uzak geçmişe doğru tarih yazımı gereğince kâleme alınmıştır. Yani kitaptaki olay örgüsü II. Meşrutiyetten başlayarak, eski Türk devletlerine kadar inmekten ardından tekrar yakın geçmişe doğru gelerek Türklerin İslamiyet'i kabul etmeleri ve Haçlı seferleri ile sona ermektedir.

Kaynakça

- Aslan, T. (2008). İttihâd-ı Osmanî'den Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne. *Bilig*, (47), ss.79-120.
- Ata, B. (2014). 1924'te ilkokullarda tarih öğretimi: D'âlembert etkisi altında Türk deneyimi. *Turkish History Education Journal*, 3 (1), ss.43-61.
- Cumhuriyet Gazetesi, 25 Şubat 1932, 3 Temmuz 1932, 12 Nisan 1934, 16 Mayıs 1939.
- Çapa, M. (2002). Cumhuriyet'in ilk yıllarında tarih öğretimi. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*. (29-30), 39-55.
- Doğan, E. (2007). İstanbul erkek lisesi'nin kurucusu Mehmed Nadir Bey'in öğretmenlik mesleği ve öğretim yöntemleri ile ilgili görüş ve önerileri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (14), 142-160.
- Fazlıoğlu, İ. (2003). Mehmet Nadir. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, 2003, (XXVIII), 499-500.
- Hanioğlu, M.Ş. (1985). *Bir siyasal örgüt olarak "Osmanlı İttihad ve Terakki Cemiyeti" ve "Jön Türklük": (1889-1902)*. İstanbul: İletişim.
- İnönü, E. (1997). *Mehmet Nadir bir eğitim ve bilim öncüsü*. Ankara: TÜBİTAK.
- Niyazi, H. (2010). Riyaziyeci Mehmet Nadir Bey, *İstanbul Erkek Lisesi Dergisi*, İstanbul, 69-74.
- Öymen, H.R. (1943). İhsan Şerif Saru. *İhsan Şerif Saru 1867-1939*. İstanbul: MEB.
- Ramsaur, E.E. (1972). *Jön Türkler ve 1908 İhtilali*, (çev. Nuran Ülken), İstanbul: Sander.
- Saru, K.Ş. (1970). *İhsan Şerif Saru eğitim hizmetinde elli yıl*. İstanbul: MEB.
- Şerif, İ. (1926). *Cumhuriyet Çocuklarına Tarih Dersleri*. İstanbul: Kanaat.
- Ünal, U. ve Birbudak, T.S. (2013). İstanbul Dârülmualimî (1848-1924). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.
- Yücel. H.A. (1940). İhsan Şerif, *İhsan Şerif Saru 1867-1939*. İstanbul: MEB.

Extended Summary

This study gives information on Ihsan Serif Bey (Saru) who served to our education history for 50 years and also is one of the writers work on history books for primary schools, and one of his written works named “History Lessons to the Children of Republic.”

According to the consensus, history is a science that is researched events in the past including the cause and effect relationship, indicating the time and place, in the light of documents examined objectively. In this article, the life of a teacher who witnessed the Struggle years, Tripoli, Balkan, and the First World War and the last few years of Ottoman Empire, and his one of the most important book “History lesson for Republic children” are examined. This work, which was written for the elementary school third grade, method of expression as close to the procedure, adopted in the past distant past history and events in chronological order are examined by using mentioned method.

In this context, issues begin with Abdulhamid II period initially. Abdulhamid’s throne process is defined as “İstibtad Age”. In this written work this period is defined as an era that the public is under a big pressure, also two people cannot have a communication, a father is afraid of his son and a son is afraid of his father, his uncle and all his relatives. Young Ottoman Movement continued after the announcement of the Ottoman Basic Law, Tripoli and the Balkan War and lastly the First World War are mentioned. At the end of the war and the defeat of the Ottoman Empire it has been referred to the National Struggle period after the invasion occurred. The defeat of the Ottoman Empire at the end of the war, it is referred to the National Struggle period after the invasion occurred. Information about Inonu Battles, Sakarya and Supreme Military Command Battles is given after speaking of country occupation and suffering. Then the abolition of the Sultanate and the Sultan Vahdettin departure from the country are discussed, and the establishment of the new Republic of Turkey with the Treaty of Lausanne, the president election of Mustafa Kemal Pasha are specified.

At this work, at first it is referred briefly that the establishment of Turkey Republic, then parts of Ottoman Empire era are started to being presented by returning to the past. After Ottoman Intellectual Class and Army are mentioned, the declining

causes of Turks ever then European states are discussed. Information about Abdulhamid II era is started to being given after the developments like westernization movement in Ottoman Empire, The Rescript of Gulhane, and Edict of Reform.

In the last part of the work, that is written by Ihsan Serif Bey, the events that can be announced as turning point are discussed under the title of "Old Ottoman Empire", aforesaid events are like establishment years of Ottoman Empire, Passing to Rumelia, Battle of Sirp Sindigi, Battle of Kosovo. Information about historical figures who marked in Ottoman history such as Barbaros Hayrettin Pasha, Sokullu Mehmed Pasha, Koprulu Mehmed Pasha is given in the last section named "Grandness of Old Ottoman Empire". In the last chapter of the book it is made to review administrative and social history of the Ottoman Empire.

Discussion

As an educator, Ihsan Serif Bey who had a harmful life, was expelled, had financial difficulties, and how did his experiences reflect to the work named "History Lessons to The Children of Republic"?

Assessments of this work that was written by Ihsan Serif Bey, about Ottoman Empire that disappeared because of its old mind and organizations, how suitable to historical reality?

Is it possible to specify the new state establishers' ideas about old government by starting from this point of view this work?

Conclusion

Answers to questions asked in the discussion section will essentially allow us to reach a judgment on the whole of this work. Firstly, Ihsan Serif Bey had experiences during his life like almost every writer did, and these life experiences left some traces on their mental and physical world.

Here the writer was sent to Urfa for compulsory service but he never wanted it, thus in a sense this was an expelling. 12 years expelling life and sufferings from there caused that Ihsan Serif Bey had a harsh feel to II Abdulhamid who had exiled him. When we glance at the work named History Lessons to the Children of Republic, we can see this approach clearly. Because, in this work most of assessments about II Abdulhamid, are contrary to historical reality. Discourses like 'Forgetful about his

country', 'enemy to the education' that are not suitable for that era's character, are emotional assessments that were written under effect of Ihsan Bey's own experiences about II Abdulhamid period. Ihsan Serif Bey did not make assessments about another sultan except II Abdulhamid and Sultan Vahdettin. He criticized II Abdulhamid because of his own experiences; and his assessments on Vahdettin are also criticisms should not been as strange in the circumstances of that period. Likewise, the mind and organizations that belong to old regime could not be praised on the process of establishing a new state and a new regime.

Can Republic's opinion about Ottoman, be specified by reading this work? Yes, it can be specified. Because the year 1926 was a period that criticism platform and opposition were removed, and one-party regime began. Thus, it is not seen possible to write a work without state supervision. Also it can be said that this book had tight control because of it had been planned to serve this book to the elementary schools. On that perspective, the assessments on the book were confirmed by legitimate will and it was allowed to be in schools. This shows, the work named History Lessons to the Children of Republic were controlled and confirmed by respective organs then it was accepted. So, it reveals that as a result, the assessments of the book were accepted.

The value judgments of people who established the Republic, can be specified by viewing the book History Lessons for the Children of Republic. In this work there are heavy criticisms about last period of Ottoman history, on the other hand there are many compliments about spreading to Balkans and Europe. Thus, it can be said that the people who established the Republic voice criticism mostly to Ottoman Empire's last years about Ottoman and Turkish History. Likewise, especially in the last chapters of the aforesaid work, the greatest victories of Turkish History are spoken highly under the titles such as "Old Turk's Grandness", "Conquest of Istanbul". But in the same work, there are heavy criticisms about government and administrative system especially about last periods. Thus, the given message at that work is that Ottoman State filled out its historic mission and for this reason it collapsed; and it is specified that a state that is young, new and assimilates contemporary values, was born instead of Ottoman.